

STORTINGET

Representantforslag 26 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Kathy Lie og Andreas Sjalg Unneland

Dokument 8:26 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Kathy Lie og Andreas Sjalg Unneland om endring av straffeloven for å hindre seksuell utnyttelse av barn

Til Stortinget

Bakgrunn

Vold og seksuelle overgrep mot barn er et stort samfunnsproblem. Samfunnet har et ansvar for å sørge for å forebygge at vold og overgrep skjer, og sikre at lovverket i de tilfeller overgrep skjer, er i samsvar med landets internasjonale forpliktelser.

Forslagsstillerne mener lovteksten i dagens straffelov § 295 første ledd bokstav c) ikke er i samsvar med intensjonen i Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk artikkel 18 nr. 1 bokstav b annet og tredje strekpunkt. Dette gjør at tiltalte som i dag burde blitt dømt for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, går fri.

Fra sårbar livssituasjon til sårbar situasjon

Bakgrunnen for forslaget er en konkret sak som var oppe i Lagmannsretten, jf. LH-2021-24720. Kort oppsummert gikk saken ut på følgende:

«To menn født i 1998 og 2000 stod tiltalt for overtredelse av straffeloven § 295 første ledd bokstav c), for å ha skaffet seg seksuell omgang ved å utnytte en person under 18 år «i en særlig sårbar livssituasjon». Fornærmede, som var 16 år og 2 måneder, var beruset da hun

kom til den ene av de tiltaltes bopel. Hun fikk også servert alkohol mens hun var der. De tiltalte utnyttet dette til å skaffe seg seksuell omgang med henne. Påtalemyndigheten anførte at dette var tilstrekkelig til å si at fornærmede hadde vært i en «særlig sårbar livssituasjon» denne kvelden/natten. Det var ikke andre forhold ved henne som var relevante ved denne vurderingen. Lagmannsretten frifant de tiltalte idet begrepet «livssituasjon» ikke ble funnet å omfatte et enkeltstående tilfelle av beruselse med påfølgende redusert dømmekraft.»

Dagens straffelov § 295 bokstav c) lyder altså som følger:

«Med fengsel inntil 6 år straffes den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang (...) ved
c) å utnytte en person under 18 år i en særlig sårbar livssituasjon»

Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk (Lanzarotekonvensjonen) forplikter i art. 18 nr. 1 bokstav b tredje strekpunkt partene til å kriminalisere

«engaging in sexual activities with a child where: ... abuse is made of a particularly vulnerable situation of the child, notably because of a mental or physical disability or situation of dependence.»

Punkt 7.6.3 i den forklarende rapporten til Lanzarotekonvensjonen, som det er vist til i Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 7.6.4.2, lyder:

«The third indent relates to abuse of a particularly vulnerable situation of the child, notably because of a mental or physical disability or a situation of dependence. Disability includes children with physical and sensory impairments, intellectual disabilities and autism, and mentally ill children. A 'situation of dependence' refers not only to children with drug or alcohol addiction problems, but also to situations in which a

child has become intoxicated by alcohol or drugs, whether through his or her own actions or by the perpetrator, and whose subsequent vulnerability is then abused. The term dependence also covers other situations in which the child has no other real and acceptable option than to submit to the abuse. The reasons for such situations may be physical, emotional, family-related, social or economic, such as, for example, an insecure or illegal administrative situation, a situation of economic dependence or a fragile state of health. In such a case the child may consent to the sexual relations, but his or her situation of vulnerability renders the capacity to consent invalid. Notions of particular vulnerability of a child and situations of dependence could also cover acts committed against children in the framework of activities within sects which are characterized by a physical and mental isolation of the child who is cut off from the outside world and very often subjected to various forms of brainwashing. The situation of unaccompanied migrant minors could also fall within the situation of particular dependence or vulnerability.»

Forslagsstillerne viser til at Lagmannsretten i saken henvist til over er enig med aktor, forsvarerne og bistandsadvokaten i at dersom lovens vilkår hadde vært «særlig sårbar situasjon», ville de tiltaltes forhold utvilsomt rammes. Fornærmede var et barn, og burde ha krav på at de voksne hun treffer når hun er svært beruset, sørger for å dra den nødvendige omsorgen for henne og ikke utnytter henne seksuelt. Dagens lovbestem-

melse bruker imidlertid ordet «livssituasjon», som av lagmannsretten ble tolket som en snevrere ordlyd enn «situasjon».

Lagmannsretten i den gjeldende saken leser konvensjonens art. 18 og den forklarende rapporten slik at konvensjonens pålegges å kriminalisere tilfeller der et barn er eller gjennom gjerningspersonens handlinger kommer under påvirkning av alkohol, og den sårbarheten som derigjennom oppstår, utnyttes av gjerningspersonen til å skaffe seg seksuell omgang med barnet. Noe som var tilfelle i den saken.

Forslagsstillerne mener dermed det er behov for å klargjøre lovteksten slik at den er i tråd med Lanzarote-konvensjonens forpliktelser.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre ordlyden i straffeloven § 295 første ledd bokstav c) slik at den omfatter utnyttelse av en person under 18 år i en særlig sårbar «situasjon».

17. november 2021

Marian Hussein

Kathy Lie

Andreas Sjalg Unneland